

**Великотърновски университет
“Св. св. Кирил и Методий”**

ЕПОХИ

Издание

на Историческия факултет

Том XXIII (2015), Книжка 1

**Университетско издателство
“Св. св. Кирил и Методий”
Велико Търново, 2017**

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

Главен редактор:

проф. д.и.н. Иван Тютюнджиев, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Зам.-главни редактори:

проф. д-р Пламен Павлов, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

доц. д-р Николай Кънев, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Редакционен секретар:

доц. д-р Стефан Йорданов, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Членове:

акад. Васил Гюзелев, БАН и Асоциация на византинистите и медиевистите в България

проф. Димитриос Гонис, Атински университет – гр. Атина, Гърция

проф. Мирослав Лешка, Лодзки университет – гр. Лодз, Полша

проф. д.ф.н. Татьяна Леонтиева, Тверски държавен университет – гр. Твер, Русия

проф. д.и.н. Милко Палангурски, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Петко Петков, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Румен Янков, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Мария Иванова, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

ст. н. с. I ст. д-р Дан Дана, Национален център за научни изследвания – Париж, Франция

Отговорни редактори на броя:

доц. д-р Николай Кънев

доц. д-р Стефан Йорданов

гл. ас. д-р Николай Хрисимов

© Авторски колектив, 2017

© Университетско издателство “Св. св. Кирил и Методий”, 2017

гр. Велико Търново, ул. “Теодосий Търновски” № 2

ЕПОХИ

Историческо списание
на Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

Книжка 1, 2015, година XXIII, MMXV, ISSN 1310-2141

**St. Cyril and St. Methodius
University of Veliko Turnovo**

EPOHI

**Edition
of the Department of History**

Volume XXIII (2015), Issue 1

St. Cyril and St. Methodius
University Press
Veliko Turnovo, 2017

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-Chief:

Ivan Tyutyundjiev, Prof., Dr. Hab., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Deputy Editors-in-Chief:

Plamen Pavlov, Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Nikolay Kanev, Associate Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Executive Editor:

Stefan Yordanov, Associate Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Editors:

Acad. Vasil Gyuzelev, Prof., Dr. Hab., Member of the Bulgarian Academy of science and President of the Association of Byzantinists and Medievalists in Bulgaria

Demetrios Gonis, Dr. Hab., Professor Emeritus of University of Athens (Greece)

Miroslaw Jerzy Leszka, Prof., Dr. Hab., University of Lodz (Poland)

Tatyana Leontyeva, Prof., Dr. Hab., State University of Tver (Russia)

Dan Dana, Chargé de recherche de 1ère classe, Ph.D., Centre Nationale de la Recherche Scientifique – Paris (France)

Milko Palangurski, Prof., Dr. Hab., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Petko Petkov, Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Rumen Yankov, Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Mariya Ivanova, Prof., Ph.D., St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Issue editors:

Nikolay Kanev, Associate Prof., Ph.D.

Stefan Yordanov, Associate Prof., Ph.D.

Nikolay Hrisimov Assist. Prof., Ph.D.

EPOHI

Journal of History
of St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo

Volume 1, 2015, XXIII, MMXV, ISSN 1310-2141

СЪДЪРЖАНИЕ**AD GLORIAM**

ТЮТЮНДЖИЕВ, И. На Иван Лазаров по случай 60-годишния му юбилей	9
ХРИСИМОВ, Н., ГЕОРГИЕВ, Д. <i>На какво ни учи историята?</i> Интервю с доц. Иван Лазаров	10

АРХЕОЛОГИЯ, НУМИЗМАТИКА, СФРАГИСТИКА

БОРИСОВ, Б. Новите археологически проучвания на ранновизантийската и средновековна крепост Туида в Сливен – един провален проект	19
ХРИСТАКИЕВ, И., ХРИСИМОВ, Н. Единичен гроб или некропол от езическия период от село Смин, община Шабла	30
КЪНЕВ, Н. Нови сфрагистични находки от Поморие	34
ЙОРДАНОВ, И. Печат на българската царица Ирина (XIII – XIV в.)	46

ЛИЧНОСТИ И СЪБИТИЙНОСТ

АТАНАСОВ, Г. Патрицият Органа (Червеният кан, Бу-юргана, Моходу-хеу ?) и началото на българската държавност	55
ЙОРДАНОВ, С. Средновековният български апокрифен владетел и колегията на хана и кагана в политическата практика на Първото българско царство. II. Ханът / канът в титулната практика и социално-политическата действителност на средновековното българско общество	65
ХРИСТОВ, И. Бележки по въпроса за чужденците в историята на Първото българско царство (680 – 870 г.)	81
ХРИСТОВ, Я. Военнопленниците в българо-сръбските отношения през Ранното средновековие	86
ДИМИТРИЕВ, С. Зараждане и първи стъпки на Евангелистката църква в Струмица	99

ДУХОВНОСТ, КНИЖОВНА ДЕЙНОСТ, ИЗВОРИ

ИЛИЕВ, И. Възникване на Деволското книжовно и литературно средище	107
НИКОЛОВА, А. Древний Новгород и разпространение одноерových кириллических систем в Древней Руси	117
КОСЕВА, Д. За едно стенописно владетелско изображение от разкопките на църквата „Св. четиридесет мъченици“ във Велико Търново	123
СТАМБОЛИЙСКА, А. Ктиторски изображения и надписи в манастири и църкви на Видинската епархия от XIV – XIX век	128
ВАЧЕВ, Х. Коя църква с патрон св. Георги е издигната през XVI век в Арбанаси?	142
МОЛЛОВ, Т. Щрихи от живота на Никола поп Лазаров – преписвач на Паисиевата история	153

ВОЙНАТА

ЙОТОВ, В. Мечът от Sfântu Gheorghe, окръг Covasna (1943)	161
ДИМИТРОВ, С. 30 май 1453 г. Византийският воин: опит за реконструкция на външния облик и снаряжението	167

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВИЕ

ДИМИТРОВ, Д. В. Властовата харизма на името „Йоан“ през Средновековието	177
МУТАФОВА, К. <i>Пришълците</i> : Динамика на миграциите, социален статус и адаптация (на примера на османски регистрови данни от XVI – XVII в. относно Никополски санджак)	195

ИСТОРИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ

ПЛЕТНЬОВ, В. Североизточна България в писмените извори по време на варварските нашествия през XI – XII век	215

МНЕНИЯ, ПОЛЕМИКИ, ОТЗИВИ

АНТОНОВ, С. Монета на Исаак II Ангел от средновековния Просек – нумизматичен паметник от времето на Добромир Хриз?	237

АВТОРИТЕ В БРОЯ	247

ЕТИЧНИ ПРАВИЛА, които се съблюдават по отношение на

научните публикации в списание „Епохи“	250
ИЗИСКВАНИЯ към оформяне на материалите за публикуване в списание „Епохи“	251

CONTENTS

AD GLORIAM

- TYUTYUNDJIEV, I.** To Ivan Lazarov in occasion of his 60th Anniversary 9
HRISSIMOV, N., GEORGIEV, D. *What the History teaches us?*
 An Interview with Asooc. Prof. Ivan Lazarov 10

ARCHAEOLOGY, NUMIZMATICS, SPHRAGISTICS

- BORISOV, B.** The latest research of the early Byzantine and medieval fortress
 of Tuida in Sliven – a ruined project 19
HRISTAKIEV, I., HRISIMOV, N. An individual burial or a necropolis from the pagan
 period from the village of Smin, municipality of Shabla 30
KANEV, N. New sphragistic finds from the town of Pomorie 34
YORDANOV, I. Seal of Bulgarian empress Irene (XIII – XIV c.) 46

PERSONS AND EVENTS

- ATANASSOV, G.** The Patrician Organa (The Red Khan, Bu-Yurgana, Mohodu-heu?)
 and the Beginning of the Bulgarian Statehood 55
YORDANOV, S. The medieval Bulgarian apocryphal Ruler and the collegia of khan and
 kaghan in the political practice of the First Bulgarian Empire. II. The khan / kan in
 the titlature system and the socio-political reality of the medieval Bulgarian society 65
HRISTOV, I. Notes on the problem of foreigners in the history of
 the First Bulgarian Empire (680 – 870) 81
HRISTOV, Y. The prisoners of war and relations between Bulgaria and principalities
 of Serbs in the Early Middle Ages 86
DIMITRIEV, S. Origin and first steps of the Evangelic Church in Strumitsa 99

SPIRITUALITY, LITERACY ACTIVITIES, WRITTEN SOURCES

- ILIEV, I.** The formation of the Devol literary centre 107
NIKOLOVA, A. Old Novgorod and the spreading of Monoyeric Cyrillic systems
 in the Old Rus 117
KOSEVA, D. About one ruler's fresco painting from the excavations of
 the Church "St. 40 Martyrs" in Veliko Tarnovo 123
STAMBOLIYSKA, A. Donor images and inscriptions in monasteries and churches
 in the bishopric of Vidin in 14th – 19th c. 128
VACHEV, H. Which church with St. George as patron was built in the 16th century
 in Arbanassi? 142
MOLLOV, T. Strokes of the life of Nikola pop Lazarov – scribe of Paisiy's History 153

THE WAR

- YOTOV, V.** The sword of Sfântu Gheorghe, Covasna County (1943) 161
DIMITROV, S. The 30th of May 1453. The Byzantine warrior: attempt
 for reconstruction of external appearance and accoutrements 167

SOCIETY AND EVERY DAY LIFE

- DIMITROV, D. V.** The Charismatic power of the andronym "John" in the Middle Ages 177
MUTAFOVA, K. *Prishatsite* (the new-comers): dynamics of migrations, social status and
 adaptation (according to ottoman register data from the 16th – 17th centuries regarding
 the Sancak of Nikopol) 195

HISTORICAL GEOGRAPHY

- PLETNYOV, V.** Northeastern Bulgaria in the written sources during
 the barbarian invasions in 11th – 12th c. 215

OPINIONS, POLEMICS, REVIEWS

- ANTONOV, S.** A coin of Isaac II Angelos from Prosek – a Numismatic piece
 from the time of Dobromir Chrysos? 237

AUTORS OF THIS ISSUE 247**ETHICAL PRINCIPLES of research and publication in the journal Epohi [Epochs]** 250**GUIDELINES for authors of the journal Epohi [Epochs]** 251